

VÅGA
VISA

SAMVERKAN OM UTVÄRDERING

**Bågens förskola
Nacka kommun**

**Carina Brännmark Danderyds kommun
Inger Dobson Ekerö kommun
Marina Wahlund Sollentuna kommun
v 43 2016**

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
<i>Statistik</i>	4
<i>Organisation /Ledning</i>	4
OBSERVATIONENS METOD	5
SAMMANFATTNING	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
<i>Starka sidor</i>	6
<i>Förbättringsområden</i>	6
MÅLOMRÅDEN	7
<i>Normer och värden</i>	7
<i>Utveckling och lärande</i>	10
<i>Ansvar och inflytande för barn</i>	15
<i>Förskolechefens ansvar</i>	18
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	21
REFERENSER	21
 Kommentar från förskolans ledning till observationsrapporten	
	22

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.ekero.se/vagavisa

FAKTADEL

Förskolan/delenhetens namn:	Bågens förskola
Är verksamheten kommunal eller fristående? Om fristående ange ägare.	Fristående. Unike förskolor AB Atwexa AB
Antal avdelningar.	5
Ev. profil på förskolan.	

Statistik

Antal barn:	88
Antal pedagoger i barngrupp	17
Antal barn per pedagog (omräknat till heltidstjänst)	5,3
Antal legitimerade förskollärare.	8

Organisation /Ledning

Hur är ledningen organiserad? (finns ledningsgrupp, andra ledningsfunktioner)	Förskolechef + fem arbetslagsledare som bildar Bågens ledningsgrupp. Möte 1.5 h/veckan.
Ledningsresursens årsarbetstid på förskolan.	Förskolechef 50 %

OBSERVATIONENS METOD

Före och under observationen läser vi tre observatörer på förskolans hemsida och i de dokument som vi fått hemskickade från förskolan.

Vi besöker förskolans fem avdelningar.

Vi observerar rutinsituationer, samlingar, utevistelse, skogsutflykt och under friare aktiviteter.

Vi intervjuar Bågen, Eknäs och Pilens två förskolechefer.

Vi intervjuar fem arbetslagsledare.

Vi samtalar med flera pedagoger och barn under vårt besök.

Övrig tid reflekterar, diskuterar och skriver vi i rapporten.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Bågens förskola ligger i ett villaområde i Saltsjö-Boo och består av fem åldersindelade avdelningar. Förskolan ägs av Unike AB. Företaget driver tre förskolor Bågen, Eknäs och Pilen, alla belägna i Nacka kommun. Förskolorna har en tydlig organisation med gemensamt utarbetade styrdokument. På förskolorna finns också en pedagogisk utvecklingsledare som kontinuerligt träffar alla enhetens arbetslag och vägleder dem i deras arbete mot uppställda mål.

Varje avdelning på förskolorna utarbetar egna metoder och arbetsätt med utgångspunkt från en gemensam verksamhetsplan. Bågens förskola har efter utvärderingar och analyser valt att arbeta med tre prioriterade mål under verksamhetsåret; *Pedagogiska lärmiljön, Förskolan och hemmet* och *Naturkunskap*.

Vi möter glada, nyfikna barn och pedagoger som välkomnar oss till sin förskola. Pedagogernas förhållningssätt och samspel skapar trygghet, trivsel och arbetsro på förskolan.

Den stimulerande och varierande utomhusmiljön bidrar till utveckling och ett lustfyllt lärande. Runt förskolans byggnad finns en stor gård med tillgång till naturliga lekmiljöer, lekredskap idrottsplan m.m. I närmiljön finns flera skogsområden som förskolan ofta besöker.

Förskolans arbete med demokratiska processer ger barnen ansvar och inflytande i verksamheten. Ett väl inarbetat och fungerande barnråd finns på förskolan.

Det systematiska kvalitetsarbetet ger alla delaktighet och är tydligt utformat med dokument som beskriver det pedagogiska arbetets gång med reflektion, dokumentation, utvärdering och analys vilket bidrar till förskolans utveckling.

Förskolan kan fördjupa arbetet med genusfrågor för att stärka arbetet med allas lika värde.

Starka sidor

Pedagogernas förhållningssätt och samspel skapar trygghet, trivsel och arbetsro för alla på förskolan.

Normer och värden

Den stimulerande och varierande utomhusmiljön bidrar till utveckling och ett lustfyllt lärande.

Utveckling och lärande

Förskolans arbete med demokratiska processer ger barnen ansvar och inflytande i verksamheten.

Ansvar och inflytande

På förskolans finns en tydlig struktur av det systematiska kvalitetsarbetet.

Förskolechefens ansvar

Den kontinuerliga handledningen till pedagogerna bidrar till att ytterligare utveckla arbetssätt och metoder.

Utveckling och lärande Förskolechefens ansvar

Förbättringsområden

Ett tydligare genusarbete kan utarbetas på förskolan.

Normer och värden

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

Vi möter pedagoger och barn som välkomnar oss till sin förskola.

Förskolan arbetar med flera metoder för att förstärka värdegrundsarbetet. Vi ser dokumentationer med hjärtan där barnen beskriver hur de vill bli tröstade genom att säga "förlåt", "att vuxna ska komma", "att ge en kram" osv. Vi ser också *kompissolar* på väggar där barnen talar om hur en bra kompis ska vara. På förskolan använder sig både barn och pedagoger av V-tecknet när de vill uppmärksamma tystnad, ett initiativ som kommer från ett barn på förskolan. De yngsta barnen arbetar mycket med "den mjuka respektive den hårda handen". *Stop*-tecknet används också både bland barn och pedagoger.

Under vår observation infaller *FN-dagen* vilket uppmärksammas på avdelningarna. På två avdelningar får barnen se *Alla barns rätt*, en bilderbok om *Barnkonventionen*, som visas på en vägg med hjälp av lärplatta och projektor. Därefter samtalar de om bilderna bl.a. om hur bostäder kan se ut i olika länder och barnen får delge sina tankar om detta. På en annan avdelning pratar de om att alla har rätt till sitt eget namn. De pratar om att en del har smeknamn, vilka som har smeknamn och att det är något alla måste få bestämma själv om de vill ha eller inte. Pedagogerna stöttar samtalen genom att ställa öppna frågor som vi hör inspirerar barnen att fundera vidare. De barn som vill ritar sen flaggor från olika länder som sätts upp i rummen. De allra yngsta barnen skapar en "kompisflagga" med hjälp av fingerfärg. Till lunch denna vecka serveras maträtter från olika delar av världen.

På förskolan uppmärksammas alla barn som fyller år med *Min Dag*. I förväg får barnen ta hem ett formulär och fylla i tillsammans med sina föräldrar, där får de berätta vad de har för favoritaktivitet, favoritsång och favoritlek som de vill göra på sin dag. På *Min Dag* så flaggar avdelningen för födelsedagsbarnet och barnet får också välja en brosch där det står "Jag fyller år". Vi ser ett stolt barn som fyller år och firas. Barnet väljer vattenlek, disco med dansstopp och kurrägömma.

Förskolorna har en gemensam *Likabehandlingsplan*. Varje förskola gör kontinuerligt sina egna utvärderingar och nulägesbeskrivningar utifrån den. En gång per termin genomförs en rundvandring tillsammans med enskilda barn. De får visa om det finns ställen där de tycker om att vara och där de inte vill vara, hur de känner sig när de är på förskolan osv. De intervjuas också om sina upplevelser av trygghet, trivsel och rättigheter.

Vid intervju med arbetslagsledarna berättar de att de är särskilt stolta över "Vår värdegrund – den sitter inte bara i texten utan alla föräldrar och personal tycker att den lever – vi lyfter vårt förhållningssätt på våra möten – hur vill vi vara – alla är delaktiga - vi har olika ansvarsområden – lokalgrupp och bokcirklar. Att vi vill framåt. Alla är nyfikna och vill mer".

Pedagogerna berättar att de inte tänker “pojke - flicka” utan barn och intressen. Vi ser att barnen leker mycket uppdelat pojkar och flickor.

Förhållningssätt

Cheferna berättar för oss att de aktivt arbetar med att det på samtliga förskolor ska råda ett gemensamt förhållningssätt hos pedagogerna. Alla som kommer till Unikes förskolor ska få samma bemötande.

Vi ser att pedagogerna har ett respektfullt förhållningssätt gentemot barnen och gentemot varandra. Inga hårda ord eller höga röster hörs och vi ser få konflikter mellan barnen. Vid de konflikter som uppstår så frågar pedagogerna barnen hur de har upplevt det hela, hur de kan göra nu och om barnen har bra lösningar. Vi ser att barnen inkluderar varandra. En pedagog berättar att barnen vid konflikt hänvisar till *Kompissolens* strålar och att den är levande i vardagen.

Arbetsklimat för barn

På alla avdelningar delas barnen ofta upp i flera mindre grupper. Några är inomhus medan andra är ute på gården eller besöker närliggande skogsområden. Många rum är uppdelade med “rum i rummen” för olika aktiviteter där barnen självmant kan välja var de vill vara, vilket vi ser bidrar till ett gynnsamt arbetsklimat.

Arbetslagsledarna berättar också att de arbetar medvetet med barnen i mindre grupper och att barnen ska kunna gå ifrån om de inte längre orkar. “Vi arbetar mycket med miljön, för att skapa intresseområden, små områden och tillräckligt många platser för barnen och vuxna som kan stötta”. Pedagogerna säger att de vet vilka som är självgående och att de finns nära och stöttar. De är flexibla i sitt arbetssätt och ser vad som behövs för respektive grupp och reflekterar, utvärderar och förändrar kontinuerligt.

Vi ser att ett barn vid en samlingsstund som istället för att delta sätter sig en bit ifrån och tittar i en bok, ett annat sätter sig en bit ifrån och tittar på. Vid många tillfällen noterar vi att barnen går mellan olika aktiviteter, plockar undan efter sig mellan de olika aktiviteterna en del självmant andra efter påminnelse “kommer du ihåg?”.

Vid ett tillfälle blir ett barn ensam kvar i en aktivitet där de har varit flera och de går ifrån utan att plocka undan. En pedagog kommer och frågar om de plockat undan men de svarar att ett barn vill fortsätta leken. Då frågar pedagogerna om det barnet vill leka kvar och sedan städa undan själv. Då får barnen gå tillbaka och fråga om det vill leka själv. Och det vill barnet. Då är det OK, svarar pedagogerna.

Bedömning i text

Det finns i hög grad en gemensam och förankrad syn på verksamhetens värdegrund bland personalen vilket vi ser bidrar till trygghet och trivsel för alla på förskolan.

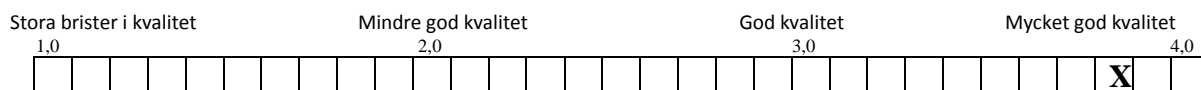
Det finns till stora delar ett aktivt arbete med att utveckla en förståelse för alla människors lika värde där förskolan aktivt arbetar med flera metoder. Vi ser dock inget aktivt genusarbete i verksamheten.

Det bedrivs i hög grad ett systematiskt arbete mot diskriminering och kränkande behandling med utgångspunkt från en plan som är välkänd för alla på förskolan. Den är tydlig och beskriver också arbetsmetoder för arbetet.

Det finns i hög grad ett respektfullt förhållningssätt mellan alla på förskolan. Vi möter pedagoger som trivs tillsammans, litar på varandra och möter barnen med värme och respekt. Barn leker och samarbetar och vi ser få konflikter.

Hela verksamheten präglas i hög grad av ett arbetsklimat som gynnar barnens lärande

Bedömning enligt skala¹

1.0 ¹ Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

Utveckling och lärande

Beskrivning

Hur förskolan arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande

Bågens förskola har efter utvärderingar och analyser valt att arbeta med tre prioriterade mål under verksamhetsåret; *Pedagogiska lärmiljön, Förskolan och hemmet* och *Naturkunskap*.

På förskolan finns "ett skelett", berättar en pedagog, med dagarnas innehåll och med gruppindelningar. Detta grundschema är dock mycket flexibelt och tar också hänsyn till barnens önskemål, årstider m.m.

Det finns gott om utrymme, flera rum med rum i rummen där det finns inbjudande material med lockande illustrationer till lek, upptäckande och lärande. Vi ser mycket dokumentation på väggar och i barnens pärmar. Barnens hypoteser och vad de kommer fram till dokumenteras och här kan vi också ta del av barnens kommentarer. Barnen delas in i mindre grupper och fördelar sig i olika rum tillsammans med en pedagog. Pedagogerna är hela tiden observanta och försöker fånga upp eventuella barn som inte aktivt deltar. Barnen kommer till tals och pedagogerna lyssnar in dem och deras önskemål.

Barnen har möjlighet att fritt skapa och konstruera då det finns tillgängligt och inspirerande material. De ges också möjlighet till att skilja mellan verklighet och fantasi. Vid ett tillfälle ritade ett barn en mycket färggrann flagga och tycker att det är Albanien flagga. Pedagogen visar hur Albanien flagga ser ut och inspirerar barnet att hitta på ett fantasiland till sin flagga.

Vid intervjuer med arbetslagsledarna berättar de att de stödjer barnens språkutveckling dels i det dagliga samtalet, benämner saker vid rätt namn, läser mycket böcker, använder berättandet, sagopåsar, bokstäver med magneter och lärplattan där barnen kan göra egna sagor. De fotograferar och reflekterar över olika aktiviteter och dokumenterar barnens reflektioner. Pedagogerna använder sig medvetet av öppna frågor, undviker orden den och det och att använda slanguttryck. De är noga med att använda ett medvetet, varierat och detaljerat språk.

Vid flera tillfällen hör vi pedagogerna sjunga, leka med ord i form av rim och ramsor tillsammans med barnen. Pedagogerna använder också namnlappar med barnens namn i samlingen.

Vi ser att de äldre barnen skriver namn på de olika länderna när de gör flaggor i FN-projektet. En del av barnen skriver självständigt och en del får hjälp av en pedagog genom att pedagogen ljudar tillsammans med barnet som skriver och något barn får hjälp med att skriva av.

Arbetslagsledarna talar om att de använder sig av sortering, klassificering, räknar i vardagen, ställer frågor om hur högt och hur långt olika saker är och mäter och jämför hela tiden för att stötta barnens matematiska utveckling. De mäter det barnen är intresserade av och pratar om fjärdedelar, halvor och hela. De använder inget specifikt material. De säger att de är medvetna pedagoger som tar tillvara på matematiken i vardagen, vilket vi också upplever.

Vi ser många barn bygga lego och göra pärlplattor efter ritningar på lärplattan som föreställer olika Pokemonfigurer. Barnen räknar - använder matematik för att kunna följa ritningarna. Barnen jämför också hur höga tornen med glas är på matvagnen. De ser att det torn som har fem glas är högre än det som har tre. Ett barn säger, "eftersom fem är mer än tre". Under fruktstunden får barnen välja mellan en halv eller en fjärdedels frukt.

Under hösten har en avdelning haft igelkotten som ett tema. Dokumentation av barnens lärande och utforskande finns på väggarna. Som verktyg har bl.a. lärplattan används. Hörnan för matematik och naturvetenskap är inbjudande och erbjuder såväl spel som pussel och levande naturmaterial att skapa med på egen hand. Det finns gott om böcker och vi ser barn som sitter och bläddrar i dem samtidigt som de berättar sagan för sig själv eller en kamrat.

Alla avdelningar har ljusbord som flitigt används. Vi ser att barnen lägger olika saker på det och undersöker färger, former och ljusgenomsläpp.

Vi ser att vattenlek är en återkommande aktivitet och ett önskemål från barnen. De undersöker t.ex. vad som flyter/sjunker och vart isen som ligger i vattnet tar vägen. De får också använda tvål som de gör skum utav och sedan utforskar. Skummet blir både skägg och hår. Barnen reflekterar också på samlingen kring hur de gjorde skum.

På en annan av de yngre barnens avdelningar arbetar pedagogerna i stor utsträckning med utomhuspedagogik. Vi är med på en "kottesamling" som börjar på gården. En tredjedel av barngruppen promenerar sedan iväg till skogen. Barnen klättrar själva upp för de ibland utmanande backarna och uppmuntras hela tiden av pedagogerna. I skogen får barnen använda luppur för att observera olika naturföremål på nära håll. Mycket fri lek förekommer där grovmotoriken hela tiden utmanas. Innan gruppen går tillbaka till förskolan samlas barnen och berättar vad de sett. De avslutar skogsutflykten med en sång.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Barnen på förskolan har fri tillgång till lärplattan. De söker information, fotograferar, reflekterar och använder de appar som finns inlagda. På alla avdelningar finns en fotoram där aktuell fotodokumentation rullar. Bredvid sitter ett reflektionsprotokoll där pedagogerna skriver ner barnens tankar. Under samlingar använder de projektor och lärplatta för att få upp bilder på väggen så att alla kan se bra samtidigt.

Förskolan har också ett öppet Instagramkonto där pedagoger, föräldrar och andra intresserade kan ta del av den dokumentation som läggs ut.

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

Unike har ett dokument som beskriver förskolornas strategier och metoder för arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Här kan vi läsa att barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling skall ges den omsorg som deras speciella behov kräver. Pedagogerna ska sträva efter att barnets behov av särskilt stöd tillgodoses i den ordinarie verksamheten och att miljön på avdelningen bör vara strukturerad men också inspirerande och kreativ. Tillsammans med barnets vårdnadshavare planeras arbetet som dokumenteras samt följs upp kontinuerligt.

Vid intervju med arbetslagsledarna berättar de att det är just så de arbetar och att de har resurs för några barn på förskolan. De har ett bra samarbete med kommunen och söker resurstöd därifrån. Initiativet kan komma från förskolan eller föräldrarna. Det finns handlingsplaner som följs upp och utvärderas regelbundet. Pedagogerna upplever att de har ett bra samarbete med kommunens psykolog.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål

På Unikes förskolor finns en gemensam handlingsplan för barn med annat modersmål. Här läser vi att de anser att modersmålsstöd i förskolan är en pedagogisk uppgift för pedagogerna i den dagliga verksamheten där arbetssätt, material och miljö anpassas till barnets behov. De poängterar att beskrivna aktiviteter inte är undervisning utan ett stöd inom förskolepedagogiken i förskolan. För att stödja flerspråkiga barn ska de bl.a. arbeta med att stärka barnets modersmål, stärka barnets identitet och se flerspråkighet och mångfald som en tillgång.

Pedagoger berättar att arbetet handlar om att uppmärksamma olika kulturer och språk. De låter barnen berätta och uppmuntrar dem att vara stolta över att kunna flera språk. Ibland har föräldrar benämnt speciella ord som de tillsammans lär på förskolan. Ibland har förskolan läst en saga på svenska för att sedan läsas på modersmålet i hemmet. Köket har också serverat mat från respektive barns land.

Vi hör barnen sjunga "Imse vimse spindel" och "Ja må hon leva" på tre olika språk.

Dokumentation av barns läroprocesser

Alla förskolans barn har en pärm som följer dem under deras tid på förskolan. Vi tar del av några pärmar där vi ser teckningar och bilder i Pic Collage på barnen med deras kommentarer.

På förskolan ser vi små lappar på väggarna som används som ett dokumentationsstöd för pedagoger vad gäller exempelvis naturvetenskapliga tankegångar, vilket är ett prioriterat målområde på förskola.

På en avdelning har de projekt om *Krabban*. Där har pedagogerna dokumenterat barnens hypoteser om vad en krabba är och hur en krabba ser ut. De har vid ett tidigare tillfälle låtit barnen se en levande krabba. Tillsammans undersöker de nu en död krabba. Det blir lite extra spännande att få använda ficklampa och förstoringsglas. "Hur många ben har den? Har den någon mun etc.? Kommer ni ihåg vad ni hade för hypotes förra gången? Och vad ser ni nu?" Svar på många frågor och några nya hypoteser som kräver vidare forskning - är de två knölna på krabbans mage tuttar eller rumpa?

Vi är med på en samlingsstund när barnen får reflektera över föregående veckas aktiviteter. Pedagogerna har satt upp en bild för varje veckodag där barnen kan ta del av vad de gjort. De tar ned en bild i taget och samtalar om den - när de var på fotbollsplanen - vad de ritade med i skogen, jo blåbär - när de experimenterade med lufttryck med hjälp av en ballong osv. - och sätter därefter in bilderna i en dokumentationspärm som de kan titta i.

Miljön som stöd för lärandet

Ett annat av förskolans prioriterade målområden handlar om att utveckla de pedagogiska lärmiljöerna.

Vi ser att pedagogerna planerat för "rum i rummen" vilket gör inomhusmiljön inbjudande och lockar till många sorters aktiviteter som lek, utforskande och lärande.

Förskolans alla avdelningar har material på barnens nivå och barnen hämtar det de vill leka med själva. Är det något som barnen behöver hjälp med så frågar de och får då den hjälp som behövs. Pedagogerna är lyhörda för barnens tankar och idéer. Vi ser några barn som vill bygga en koja och barnen får den hjälp de behöver.

Runt förskolans byggnad finns en stor gård. Här finns tillgång till naturliga lekmiljöer för grovmotoriska aktiviteter med skogsområden och bergknallar. Här finns också gungställningar, balansbanor, odlingar, samlingsplatser, sandlådor, sagohörna, lekstugor, idrottsplan m.m. Flera platser ger tillgång till skugga och skydd mot regn och blåst. På ett staket har pedagogerna satt upp en mängd av material där barnen kan ösa och hålla med vatten. Vi ser bokstäver och siffror och en plats med växter där doft och känsel framhävs. Gården kan också delas av vid behov.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Förskolan har flera förskollärare som har *VFU*²-utbildning och tar emot lärarstudenter från universitetet, vilket pedagogerna ser som en tillgång och inspirationskälla i verksamheten.

Nacka kommun har en kulturplan för förskolan och bidrar med en kulturpeng för alla barn över tre år. På förskolan finns nu en kulturgrupp som arbetar med att ta fram förslag till kommande kulturaktiviteter.

Ett skogsområde med många möjligheter till utmaningar finns i direkt anslutning till förskolan. Där tillbringar hela förskolan mycket tid. Pedagogerna berättar att de ibland också går i väg till biblioteket med barnen.

Bedömning i text

Verksamheten är i hög grad strukturerad och undervisningen utgår ifrån förskolans läroplan vilket är tydligt i alla dokument och i förskolans varierande arbetssätt.

Barnen får i hög grad pröva olika arbetssätt och arbetsformer och ges möjligheter att utvecklas så långt som möjligt bl.a. genom att pedagogerna hela tiden utmanar och reflekterar tillsammans med barnen.

Utforskande och kreativa arbetssätt präglar verksamheten och arbetssätt som stimulerar samarbete mellan barnen förekommer i stor utsträckning. Vi tar del av många varierande aktiviteter som påvisar detta.

Språkutvecklande arbetssätt och arbetssätt som utvecklar matematiskt tänkande förekommer i stor utsträckning. Vi ser tillgängligt material och pedagoger som inspirerar och utmanar barnen.

Arbetssätt som utvecklar förmågor inom naturvetenskap håller en hög kvalitet. Utomhusmiljön och närliggande skogsområden bidrar till detta samt pedagogernas förmåga att lyfta barnens hypoteser och slutsatser.

Pedagogerna använder i stor utsträckning estetiska arbetssätt som verktyg i lärprocesser vilket syns i ett tillgängligt och varierat material.

Användandet av modern teknik som ett verktyg i lärprocessen förekommer i relativt stor utsträckning. Barnen får utveckla sin förmåga till källkritiskt förhållningssätt genom att söka information bl.a. via lärplattorna.

Verksamheten anpassas i hög grad för barn i behov av särskilt stöd. Det finns också väl fungerande strategier och metoder för detta arbete vilket vi både läser i planen och hör vid intervjuer.

² Verksamhetsförlagd utbildning för studenter från lärarhögskolan.

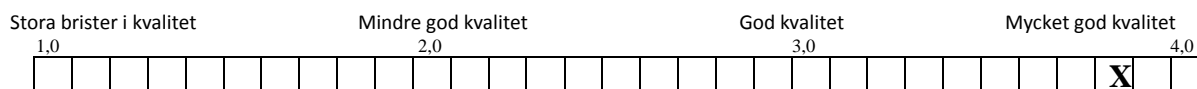
Verksamheten anpassas till viss del för barn med annat modersmål och det finns fungerande strategier och metoder för arbetet.

Dokumentation av barns läroprocesser förekommer i stor utsträckning. Dokumentation från verksamheten förekommer och används i hög grad för att utveckla verksamheten. Föräldrar har stor möjlighet att kontinuerligt ta del av den. Många spännande och lärorika dokumentationer finns åskådliga på hela förskolan och är tillgängliga för alla.

Lärandemiljön är i stor utsträckning stimulerande, utmanande och mångsidig såväl inomhus som utomhus. Den storslagna utemiljön bidrar till utveckling och ett lustfyllt lärande.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning sker i relativt stor utsträckning och närområdets möjligheter tas i hög grad tillvara i verksamheten. Närheten till skogsområden bidrar till att förskolan tar tillvara på dess möjligheter att ytterligare utveckla läroprocesser.

Bedömning enligt skala

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

Ansvar för det egna lärandet

Vi ser att barnen ges många möjligheter till att ta ansvar och ha inflytande på förskolan. Vid lunchen hos de äldre barnen har varje bord en måltidsvärd som bl.a. får bestämma vilken ramsa alla ska säga innan maten. Det är också måltidsvärden som hämtar mer mat i köket om något tar slut på bordet och värden kan då ta sällskap av en kompis om den vill det. Barnen tar för sig själva av maten och ber att få mat skickad om de inte når. Det är lugn stämning vid bordet och barnen uppmuntras att smaka, men valet är fritt. När tre barn är klara vid bordet är det OK att duka undan, vilket barnen själva gör. De skrapar av sina tallrikar och ställer undan efter sig. Efter maten sätter sig barnen och tittar i en bok innan det är dags för vila.

Under lunchen serverar de yngsta barnen sig själva. Inga haklappar eller pipmuggar används. "Varsågod och tack så mycket" används flitigt.

Pedagogerna berättar för oss och vi ser att de har ett flexibelt mellanmål som ställs fram på ett bord och barnen kan själva ta för sig när de vill, detta sker både inom- och utomhus. Syftet är att barnen inte i onödan ska bli avbrutna i sina lekar.

Efter utevistelsen klär barnen av sig själva, hänger in i torkskåp och på sina krokar. En pedagog finns med, uppmuntrar och hjälper till om det behövs. Barnen hjälper och uppmuntras också att söka hjälp av varandra.

Under hösten får barnen ta med en bok hemifrån till förskolan. Pedagogerna läser boken för barnen och sedan intervjuas barnet i fråga. Frågor som ställs kan vara "vad boken heter, vem har du fått boken av och varför du valde just denna bok?". Barnens svar skrivs ned och Pic Collage används för att dokumentera detta med både bild och text. På förskolan finns en pärm där alla barnens bokval samlas. Denna är tillgänglig för alla barn.

Demokratiska arbetsformer

Barns tankar, intressen och åsikter tas tillvara i den dagliga verksamheten. Vi ser att pedagogerna är lyhörda och lyssnar på barnen.

De två äldsta barnens avdelningar har valt två representanter som medverkar tillsammans med pedagoger i ett barnråd. Rådet träffas vid behov när det finns aktuella ämnen att ta upp, men åtminstone tre gånger per termin, berättar förskolechefen. Vi läser i ett protokoll från ett barnråd att frågeställningar ställts till barnen, "Vi undrar vad ni tycker om cykelfria dagar?", "Vad tycker ni om att spela bandy på fotbollsplanen?", "Ska vi ha storsångsamlingar igen?" m.m. Representanterna delar ut protokoll till alla avdelningar och hämtar in övriga barns åsikter.

Samverkan med föräldrar

Föräldrarna erbjuds att närvara på föräldramöten och utvecklingssamtal en gång per termin. Förskolechefen berättar att deras föräldramöten är välbesökta.

Inför utvecklingssamtalen får föräldrarna en blankett som beskriver syftet med samtalet samt en frågeställning att fundera över "Vad är era förväntningar på verksamheten?". Dessutom ska de i förväg tillsammans med sitt barn och med stöd av ett par bilder som barnet valt ut reflektera över barnets intresse och vad det vill lära sig. Barnen är med under dessa samtal på de flesta avdelningarna.

På förskolan finns en samverkansgrupp med föräldrarepresentanter, som årligen väljs på föräldramöten. Gruppen träffas ett par gånger per termin. Här diskuteras bl. användandet av lärplattan, gårdsstädning och Skolverkets riktlinjer angående barngruppers storlekar.

Varje avdelning skriver vecko- eller månadsbrev till föräldrarna där de beskriver vad som hänt under perioden, ofta med kopplingar till och med citat från förskolans läroplan.

Förskolan bjuder varje år in till familjefrukost, gårdsfixardag, luciafirande, vernissage samt gårdsfest.

Föräldrarna involveras i barnens lärande. T.ex. får en isbjörn följa med barnen hem från förskolan. I en dokumentation får föräldrar och barn berätta vad de gjort för att lämna så litet avtryck på vår miljö som möjligt. Det kan handla om återvinning, kompostering eller energisparande. Detta skrivs ned och tas sedan med till förskolan för reflektion. Vi ser vid ett tillfälle att barnen och pedagogerna hänvisar till isbjörnen när de låter vattnet stå och rinna.

Vi ser vid ett annat tillfälle att föräldrar vid lämning kommer in med barnen, tar en bok och går och sätter sig i en lugn vrå och läser tillsammans, innan de lämnar sitt barn till pedagogen.

Bedömning i text

Barn ges i stor utsträckning möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet och miljön genom att själva få välja, genomföra och slutföra sina aktiviteter i lugn och ro.

Barns tankar, intressen och åsikter tas i hög grad tillvara inom verksamhetens ramar och de ges möjlighet att påverka sin egen situation i förskolan.

Barn har i relativt stor utsträckning inflytande över planering, arbetssätt, och innehåll.

Forum för demokrati fungerar mycket bra. Ett väl inarbetat och fungerande barnråd finns på förskolan.

Föräldrarna ges stor möjlighet att i dialog med förskolan påverka utvecklingen av innehållet i verksamheten genom att medverka i samtal, möten och besvara enkäter.

Bedömning enligt skala

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten

Det pedagogiska arbetet på Unike leds och samordnas av två förskolechefer, en som ansvarar för Bågen och Eknäs förskolor och en för Pilens förskola. Både är nyanställda som chefer sen augusti men har arbetat på förskolorna och är väl insatta i organisation och verksamhet.

Förskolornas ledningsgrupper, som består av arbetslagsledare och respektive förskolechef, har gemensamt utformat gällande policydokument och verksamhetsplan. Planen är gemensam för alla förskolor men alla avdelningar kompletterar med att formulera sina arbetsmetoder i den.

Förskolecheferna genomför utvecklingssamtal med alla pedagoger, först genom gruppsamtal på hösten och individuella på våren, vilket också är ett lönesamtal. Pedagogerna får inför samtalen formulera sina egna personliga mål i linje med förskolans prioriterade mål, stämma av med arbetslaget och analysera och följa upp resultatet under det individuella samtalet.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Förskolecheferna ansvarar för att systematiskt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten.

De beskriver för oss och vi läser på förskolornas hemsida, där en utförlig beskrivning finns, hur det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs. Förskolornas alla avdelningar reflekterar, dokumenterar och utvärderar verksamheten avdelningsvis på möten och tillsammans på planeringsdagar, där analys och resultat fastställs. En ny plan upprättas med prioriterade mål som sammanställs under en analysdag där chefer och representanter från alla förskolor deltar.

Arbetet följs systematiskt genom en väl förankrad värdegrund, tydlig organisation, och ett arbetsmiljöarbete med ronder och besiktningar. Mötesforum genomförs kontinuerligt med ledningsgrupp, arbetslag, samtliga pedagoger m.m. Alla möten har en tydlig agenda.

Cheferna berättar för oss att barnen är delaktiga i detta arbete bl.a. genom den pedagogiska dokumentationen som bedrivs, genom intervjuer samt genom de synpunkter som framkommer på barnråden.

Föräldrarna är delaktiga främst genom att årligen besvara den kommunala kundenkäten samt genom deras medverkan i samverkansgrupper och utvecklingssamtal. Föräldrarna på förskolan inbjuds till ett frukostmöte där frågeställningar från enkäten diskuteras. Förskolechefen berättar att det inte kom så många till mötet men att det ändå blev givande diskussioner.

Vid intervju med arbetslagsledarna så tycker alla att strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet är tydlig för alla pedagoger och att alla deltar och känner sig delaktiga. Det finns en klar och tydlig mötesstruktur - morgonmöte, veckomöte, reflektionsmöte, ledningsgruppsmöte, pedagogmöten, avdelningsmöten, studiedagar och pedagogisk handledning - syftet med de olika mötena är klar och tydlig för alla. Arbetslagsledarna menar att det finns tid för både gemensam och individuell planering av arbetsuppgifter.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Förskolornas pedagogiska utvecklingsledare stödjer med pedagogisk handledning. Hon deltar på pedagogmöten och studiedagar samt möter varje arbetslag fyra gånger per termin. Årligen genomförs utbildning i *HLR* kombinerat med brandutbildning och alla anställda har också genomgått utbildning i *Human Dynamics*³. Gemensamma studiedagar med aktuellt innehåll och med koppling till verksamheternas behov hålls varje år i januari månad. Alla pedagoger uppmuntras till fortbildning och kan också själva föreslå föreläsningar som gagnar verksamheten. Nacka kommun erbjuder även kurser och föreläsningar som förskolan kan ta del av. T.ex. kan kommunens specialpedagog handleda pedagogerna i deras arbete med barn i behov av särskilt stöd.

Pedagogerna berättar att de ofta utbyter kunskaper och erfarenheter under deras möten.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Förskolans avdelningar samarbetar kontinuerligt med varandra och är välkända för hela förskolan, såväl för barn som för föräldrar. Pedagoger hjälps åt vid öppning och stängning, samarbetar på gården, tar hand om varandras barn när ordinarie pedagoggrupp har handledning m.m. Förskolechefen berättar att inför byte av avdelning inom förskolan hälsar barnen på den nya avdelningen tillsammans med sin pedagog vid tre - fyra tillfällen. När barnen sen, oftast vid höstterminens början, börjar på sin nya avdelning erbjuds föräldrar att vara med en dag för att se hur avdelningen fungerar och för att lära känna pedagogerna.

Chefer och pedagoger berättar för oss att de gärna vill hitta former för att förbättra samarbetet med skolan inför skolstart men att skolorna inte alltid är så intresserade av detta. De flesta barn på förskolan börjar i samma närliggande skola.

Unike har ett dokument *Övergång från förskola till skola*. Där kan vi läsa att skolorna har olika arbetssätt för hur de träffar barnen första gången. De skolor som väljer att träffa barnen i förskolemiljö kontaktar förskolan och förskolan bjuder då in förskoleklasspersonal från alla aktuella klasser till ett besök i början av maj. Några skolor bjuder in barn och vårdnadshavare till ett besök i skolan. I samband med denna första kontakt har pedagogerna på förskolan ett kort överlämningsamtal med förskoleklasspersonal för att dela information om respektive verksamhet som gynnar barnets person och utveckling. En del skolor bjuder därefter in blivande förskoleklassbarn till besök i skolmiljö under maj månad. Ett besök kan vara tillsammans med vårdnadshavare och ett besök kan vara med pedagogerna från förskolan.

³ Ett verktyg för utveckling som bidrar till att utveckla självinsikt genom att visa på olikheter.

Under dessa besök får barnen tillfälle att träffa sina kommande klasskamrater och ansvarig förskoleklasspersonal. Skolan ansvarar för planeringen av dessa besök.

Förskolan har under denna period avslutningssamtal tillsammans med barn och vårdnadshavare.

Vi läser också i dokumentet att i början av juni månad börjar barnen tillsammans med ansvariga pedagoger planera den avslutningsfest som alla tre förskolor har på respektive förskola. Denna fest är för de barn som ska sluta för att börja i förskoleklass. Under denna fest leker de lekar, äter den middag och dansar till de sånger som barnen tillsammans under demokratiska former har beslutat om. Festen avslutas tillsammans med vårdnadshavarna där barnen tackas av och önskas lycka till i skolan.

Bedömning i text

Förskolechef har i hög grad kunskap om verksamhetens pedagogiska kvalitet och arbetar i stor utsträckning för att utveckla verksamheten tillsammans med ledningsgrupp och medarbetare.

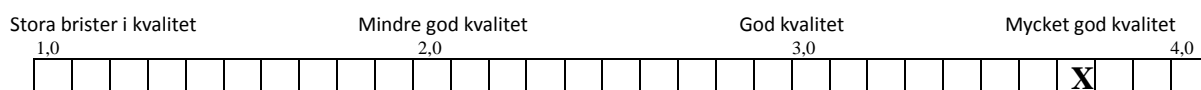
Förskolechef tar i stor utsträckning ansvar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Pedagoger medverkar till stora delar i det systematiska kvalitetsarbetet.

Barn och föräldrar deltar i relativ stor utsträckning i arbetet genom deras medverkan i olika forum och enkäter. Det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras i hög grad. Vi tar del av många dokument som är väl förankrade på förskolan.

Pedagoger erbjuds i hög grad kompetensutveckling som är kopplad till verksamhetens behov och det finns väl fungerande rutiner och former för samverkan och kunskapsutbyte mellan pedagogerna.

Det finns i hög grad en fungerande samverkan inom verksamheten. Det finns ett väl fungerande arbete mellan skolformer men detta samarbete kan fördjupas.

Bedömning enligt skala

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Föregående rapport är inte längre aktuell att jämföra med.

REFERENSER

Läroplan för förskolan, Lpfö 98/16
Bedömningsmatris förskola 2015
Metodbok observationer 2014
Rapportmall förskola 2015
www.skolverket.se

www.unike.se
Bilaga Likabehandlingsplan rev 070126
Dagordning – Reflektion 150908
Frågor till barnen om trygghet rev. 2016-10-06
Grupputvecklingssamtal
Grupputvecklingssamtal rev. 150918
Intervju rev. 160421
Mitt intresse ht-16
Nulägesanalys verksamhetens/avdelningens
Personliga mål 2016/2017
Välkomna till utvecklingssamtal rev.160421

Kopia av Bågen Checklista Personal
Schemaprogram Bågen
Utvärdering av Barret vt16
Utvärdering av läsåret 2015-2016 Drottningmyran
Utvärdering av läsåret 2015-2016 Myran
Utvärdering av läsåret 2015-2016 Stacken
Utvärdering av läsåret 2015-2016 Strået
Veckobrev v.38 Drottningmyran
Veckonytt v.38 Myran
Veckobrev v.38 Stacken
Veckobrev v.38 Strået
Verksamhetsplan Barret 2016-2017
Verksamhetsplan Drottningmyran 2016-2017
Verksamhetsplan Stacken 2016-2017
Verksamhetsplan Strået 2016-2017

Kommentar från förskolans ledning till observationsrapporten

Förskolans/skolans arbete med observationsrapporten

Våren 2017:

- Unikes styrgrupp utvärderar och analyserar
- Ledningsgruppen läser, kommenterar, analyserar, sammanfattar
- Arbetslagen läser och analyserar rapporten (sammanfattningen) på utvärderingsdagen i juni.
- Arbetslagsledarna har rapporten som ett av underlagen till analysdagen i juni, sätter upp prioriterade mål
- Föräldrarna informeras om rapporten på samverkansmötena
- Detta sammantaget genererar i förbättringar för barnen.

Kommentar till observationens resultat

Unikes ledning delar bilden av Bågens förskola som rapporten ger. Resultatet ger en god bild av förskolan och vi har fått fatt i vilka områden vi behöver fortsätta att utveckla. Vi hade gärna kompletterat bilden av förskolan med intervju eller samtal med vår pedagogiska utvecklingsledare. Rapporten har gett oss bekräftelse på att vi har en väl fungerande organisation som stärker det systematiska kvalitetsarbetet. Vi kan ur rapporten utläsa att det systematiska kvalitetsarbete går som en röd tråd genom alla Unikes förskolor.

Förbättringsområden i observationsrapporten

Våren 2017:

- Förbättringsområdet med genusarbetet kommer att kopplas till arbetet med verksamhetsplanen och implementeras på pedagogmöten.
- Förbättringsområdena tas med på kommande analysdagar
- Vi kommer att ta hjälp av varandras styrkor på de olika förskolorna i Unike och använda oss av kollegialt lärande

Hösten 2017:

- Fortsatt arbete med förbättringsområdet, ev kopplat till de nya prioriterade målen.

Saltsjö-Boo 20170119

Pernilla Wahlberg

Förskolechef Bågens förskola

